O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • E-mail: Info@xs.uz • 2008 йил 2 июль, № 129 (4539) Чоршанба

ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

жаҳон андозалари талабларига мос маҳсулотлар ишлаб чиқариш имконини яратмоқда

Модернизация

Жарқўрғон туманидаги "Сурхонтекс" қўшма корхонасида ҳам цехларни техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, модернизация қилиш ишлари изчил амалга ошириб келинмоқда.

Кейинги йилларда шундай мақсадлар учун 2 миллион АҚШ долларидан ортиқ хориж сармояси жалб этилди. Ўз навбатида, маҳаллий инвестиция ҳам ўзлаштирилмоқда. Ҳадемай, амалиётга татбиқ этиладиган янги лойиҳа давлат акциядорлик тижорат "Асака" банкининг 2 миллион 100 минг АҚШ долларилик кредити эвазига амалга оширилаяпти. Мутахассисларнинг айтишича, бунинг шарофати билан корхонада ип газлама ишлаб чиқариш йиллик ҳажми 1500 тоннага етади.

Эришилаётган ютуқларнинг яна бир омили бор. Бу қўшма корхонада меҳнат қилаётган 900 нафар ишчининг моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланаётгани, уларга яратиб берилган қулай шарт-шароитдир. Ўз касбининг усталари томонидан ишлаб чиқарилаётган юқори сифатли маҳсулотларга хорижда ҳам талаб ортиб бораяпти.

Корхона иқтисодчиси Ўроқ Ҳайдаровнинг айтишича, ўтган йили тўққиз миллиард сўмлик маҳсулот тайёрланган бўлса, шундан тўрт миллион АҚШ долларилик тайёр маҳсулот Италия, Польша, Россия, Туркия каби давлатларга экспорт қилинди.

Чет эллик ҳамкорлар талабини қондириш мақсадида "Сурхонтекс"да мавжуд имкониятлар ишга солиниб, ишлаб чиқариш суръати оширилди. Пировардида шу йилнинг ўтган беш ойида 1653 тонна калава ип, икки миллион погон метрдан зиёд газлама — жами 4 миллиард 128 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. Устувор режа йил охиригача 15 миллион АҚШ долларилик жаҳон бозорида харидоргир бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқаришдир.

Гулбаҳор ТАНГИРОВА.

СУРАТДА: қўшма корхона фаолиятидан лавҳа.

2 июль — Ўзбекистон Республикаси Давлат герби қабул қилинган кун

ИСТИҚЛОЛИМИЗ ВА ИСТИҚБОЛИМИЗ ТИМСОЛИ

«Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби тўғрисида»ги Қонуннинг расман эълон қилинганлигига бугун роппа-роса 16 йил тўлди. 1992 йилнинг 2 июль кунидан бошлаб Давлат герби тасвири мамлакатимиздаги барча давлат ва жамоат ташкилотлари биноларига ўрнатилди. Бундан ташқари, олий рамзимиз тасвири муҳрларда ва давлат идоралари бланкаларида, расмий нашрларда, қоғоз ва танга пулларда, қимматли қоғозлар ва фуқаролар паспортида ҳамда қонунда белгиланган бошқа ўринларда акс эттирилди.

Мамлакатимиз раҳбари Истиқлолнинг илк йилларидаги маърузаларидан бирида давлатимиз рамзлари — байроқ, герб, мадҳия Ўзбекистон халқларининг шон-шарафи, ғурури, тарихий хотираси ва интилишларини ўзида мужассамлаштирганлигини ва мана шу рамзларни эъзозлаш — фуқароларнинг ўз қадр-қимматини, мамлакатига ва шахсан ўзига бўлган ишончини мустаҳкамлаши демакдир, дея таъриф берган эдилар.

Ватанимиз мустақилликка эришгач, халқимизнинг азалий орзу-истаклари, эзгу интилишлари мамлакатимизнинг янги рамзларида, жумладан, Давлат гербида ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Давлат гербимиздаги тасвирга бир назар ташлайлик. Думалоқ кўринишга эга шаклнинг сўл томони буғдой бошоқлари, ўнг томони эса қийғос очилган ғўза ифодаланган чамбарга ўралган, узоқдаги тоғлар ва дарёлар манзарасида гуллаган водий узра қуёш заррин нурларини сочиб турибди. Гербнинг юқори қисмида Ўзбекистон озодлигининг рамзи сифатида саккизбурчак юлдуз; унинг ички қисмида эса ярим ой ва юлдуз; марказида — бахт ва эркесварлик рамзи — қанотларини ёзган

(Давоми 2-бетда).

▼ Тадбир

Кеча парламент қуйи палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитасида бўлиб ўтган йиғилишда «Реклама тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Бухоро ва Сурхондарё вилоятларидаги ижроси масаласи муҳокама қилинди.

РЕКЛАМАНИНГ ҲАМ ЎЗ ҚОИДАСИ БОР

Мажлисда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, мутасадди вазирлик ва тармоқ вакиллари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар Бухоро ва Сурхондарё вилоятларида олиб борилган назорат-таҳлил натижалари Ўзбекистон Республикасининг «Реклама тўғрисида»ги Қонуни талабларига риоя этилиши борасида муайян ишлар қилинганлигини қайд этдилар.

Айни пайтда ўтказилган назорат-таҳлил давомида огоҳлантиришсиз реклама роликлари берилиши, яширин ҳолда реклама босилишига йўл қўйилганлиги, реклама дастурини белгиланганидан кўпроқ муддат эфирга узатиш, маҳсулотларни реклама қилишда товарларнинг сертификатланганлиги ва хизматлар лицензияланганлиги ҳақидаги маълумотларни бермаслик ҳолатлари билан боғлиқ қонун бузилишларига йўл қўйилаётганлиги йиғилиш иштирокчилари томонидан муҳокама этилди.

Йиғилиш сўнгида аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди.

М. ЗОҲИДОВА.

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИДА

1 июль куни депутатлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси кун тартибига киритилган масалалар муҳокамасини давом эттирдилар.

Мажлисни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери Д.Тошмуҳамедова олиб борди.

"Қутқарув хизмати ва қутқарувчи мақоми тўғрисида"ги қонун лойиҳасини модда-модда муҳокама қилиш жараёнида барча сиёсий партиялар фракцияларининг вакиллари қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини аттестациядан ўтказишга, уларнинг фаолиятини мувофиқлаштиришга, фавқулодда вазиятларни тугатиш ишларига раҳбарлик қилишга дахлдор ҳуқуқий қоидаларни такомиллаштириш юзасидан бир қатор таклифлар киритдилар. Депутатлар қутқарувчилар мақомини ва улар фаолиятининг ҳуқуқий кафолатларини белгилаш масалаларига, шунингдек, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш чора-тадбирларига алоҳида эътибор қаратдилар. Муҳокама чоғида қутқарувчиларнинг мажбуриятларини белгилаш, хусусан, уларнинг жисмоний, махсус, тиббий, руҳий тайёргарлигини ҳамда қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари таркибида фавқулодда вазиятларни олдини олиш ва уларни тугатиш бўйича ҳаракат қилиш кўникмаларини такомиллаштириш, қутқарув ишларини ўтказиш технологиясига оғишмай риоя этиш, жабрланганларни қидириш ва уларни қутқариш чораларини кўриш, уларга дастлабки тиббий ва бошқа ёрдам кўрсатиш масалаларига тааллуқли таклифлар ҳам киритилди.

Ҳужжат нормаларини батафсил муҳокама қилиш пайтида киритилган тузатишларни ҳисобга олган ҳолда, Қонунчилик палатаси қонун лойиҳасини иккинчи ўқишда қабул қилди ва масъул қўмитага уни учинчи ўқишда кўриб чиқиш учун маромига етказиш вазифасини топширди.

"Баҳолаш фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳасини Бюджет ва иқтисодий ислоҳотлар қўмитасининг аъзоси F.Сафаров тақдим этди. Ушбу ҳужжатни муҳокама қилиш пайтида лойиҳа Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва кўрсатилаётган хизматлар сифати учун уларнинг масъулиятини ошириш тўғрисида"ги жорий йилнинг 24 апрелидаги Қарорига мувофиқ ишлаб чиқилганлиги таъкидланди. Қонун лойиҳасига биноан баҳолаш хизматлари кўрсатиш тўғрисидаги шартномага қўйиладиган мажбурий талабларга, шунингдек, баҳолаш ташкилотларининг ҳуқуқ ва мажбуриятларига доир моддаларни такомиллаштириш таклиф қилинмоқда. Баҳолаш ташкилотида фуқаролик жавобгарлигини суғурта қилиш полиси бўлиши шартлиги тўғрисидаги талаб, шунингдек, баҳолаш ташкилоти сифатсиз баҳолаш натижасида буюртмачига етказилган зарар учун унинг олдида жавобгар бўлишига доир норма биринчи марта жорий этилмоқда.

Қонунчилик палатаси ҳужжатни муҳокама қилиш чоғида киритилган айрим ҳуқуқий нормаларни янада такомиллаштиришга қаратилган таклифларни ҳисобга олган ҳолда қонун лойиҳасининг концепциясини маъқуллади ва уни биринчи ўқишда қабул қилди.

Мажлисда Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг ваколатига кирадиган бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзА).

Президентимиз Ислом Каримовнинг шу йил 1 май куни эълон қилинган "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллигига бағишланган Тадбирлар дастури тўғрисида"ги Фармонига мувофиқ, Навоий вилоятида ҳам олимлар ва мутахассислар иштирокида давра суҳбатлари, илмий анжуманлар, кўргазмалар ташкил этилмоқда.

ҲУҚУҚИЙ АДАБИЁТЛАР КЎРГАЗМАСИ

▼ Фармон ва ижро

Олтмиш йилдан буён халқаро ҳуқуқ тизимининг асоси ҳисобланиб келинаётган мазкур декларациянинг устувор принциплари мамлакатимиз Конституцияси ва қонунчилигида ўз ифодасини топган. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш йўлида амалга оширилаётган кенг кўламли ва изчил ислоҳотлар ўз самараларини бераётир. Суд ҳокимияти мустақиллигининг таъминланиши, жиноий жазоларнинг либераллашуви, ярашув институтининг жорий қилиниши, 2008 йилнинг январидан ўлим жазоси бекор қилиниб, қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқи судларга ўтказилиши шулар жумласидандир.

Навоий шаҳридаги "Фарҳод" маданият саройида Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 60 йиллигига бағишлаб ташкил этилган кўргазманинг очилишида шулар хусусида сўз борди. Вилоят ҳокимлиги ва адлия бошқармаси ҳамкорлигида ташкил этилган кўргазмадан инсон ҳуқуқ ва эркинликлари тўғрисидаги адабиётлар, ўқув қўлланмалари, плакатлар кенг жой олган.

Ёрқул УМАР,
ЎзА мухбири.

АКТ ва халқаро тажриба

Тошкент шаҳрида Ахборот-коммуникация технологиялари (АКТ) соҳасидаги сиёсатнинг ҳуқуқий жиҳатларига бағишланган миллий семинар очилди. У БМТнинг Европа иқтисодий комиссияси, Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги ҳамда БМТ Ривожланиш дастурининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси "АКТ сиёсати" лойиҳаси ҳамкорлигида ташкил этилди.

Тадбирда АКТ ва ҳуқуқ соҳасининг етакчи мутахассислари ва экспертлар, халқаро ва маҳаллий ташкилотлар вакиллари иштирок этмоқда.

Тадбирда АКТ ривожи корхона ва хусусий шахслар учун тезкорлик билан ахборот алмашиш ва кўп томонлама келишувларда халқаро миқёсда электрон шакл ва усулда иштирок этиш имконини бериши таъкидланди. Бу, айни пайтда, шартнома тузишдаги электрон усуллар юридик кучидан то Интернет тармоғида интеллектуал мулкка доир ҳуқуқни ҳимоя қилишгача бўлган бир қатор ҳуқуқий ва меъёрий муаммоларни ҳал этишни тақозо қилади. АКТ соҳасининг бошқарув идоралари бундай муаммоларга мунтазам дуч келмоқда. Уларни ҳал этиш йўлларидан бири фуқароларни атайлаб етказилаётган зарардан ҳимоя этиш мақсадида электрон тижоратни ривожлантиришга хизмат қиладиган қонун-қоидаларни бирхиллаштиришга қаратилган ҳуқуқий ислоҳотларни амалга оширишдир.

Семинарда тезкорлик билан ривожланиб келаётган электрон тижорат ва унинг Ўзбекистондаги фаолияти билан боғлиқ соҳаларга доир ҳуқуқий масалалар муҳокама қилинмоқда. Бу – АКТнинг ҳуқуқий инфратузилмаси ва муҳофазаси, уларнинг юридик аниқлиги ва ишончлилигидир. Бу жиҳатлар доирасида товар белгисини қўллаш, муаллифлик ҳуқуқига риоя этиш, истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоялашга доир масалалар ҳам кўриб чиқилади. Ўзбекистонда АКТни янада ривожлантиришга кўмак берувчи янги лойиҳалар ва илғор халқаро тажрибага алоҳида эътибор қаратилади. БМТнинг Европа иқтисодий комиссияси иқтисодий ҳамкорлик ва интеграция бўлими директори А. Васильев, БМТ Ривожланиш дастурининг Ўзбекистондаги доимий вакили ўринбосари К. Постилл, Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва бозорини ривожлантириш бўлими бошлиғи Ф. Аъзамов ўз чиқишларида шу ҳақда гапирдилар.

Виктор НИКОЛАЕВ,
ЎзА мухбири.

Атроф-муҳитни асраб-авайлаш, табиат ресурсларидан фойдаланишда мувозанатни бузмаслик ҳозирги замоннинг тобора ўткир муаммолари қаторидан ўрин олмоқда. Глобал атроф-муҳитнинг аҳволидан ташвиши ортаётган халқаро ҳамжамият табиатга оқилона ва тежамкорлик билан ёндашишни юзага келтириш учун бор куч-ғайратини сарфламоқда.

АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАБ-АВАЙЛАЙЛИК

Глобал экологик фонд (ГЭФ) — шу йўналишда фаолият олиб бораётган халқаро обрў-эътиборли ташкилотлардан биридир. Мазкур ташкилот БМТ Ривожланиш дастури, ЮНЕП ҳамда Умумжаҳон банки ҳамкорлигида амалга оширилаётган тажрибавий дастур сифатида 1991 йилда таъсис этилган.

Ана шу халқаро дастурнинг Ўзбекистонга ташриф буюрган бош ижрочи директори ва раиси Моника Барбют хоним журналистларнинг саволларига жавоб беришга бажонидил рози бўлди.

— Энг аввало, шуни айтишни истардимки, — деди Моника Барбют хоним, — ГЭФ жаҳонда экология масалалари билан шуғулланувчи энг йирик фонддир. Унинг бисоти 3,2 миллиард АҚШ долларини ташкил этади. Дастурнинг ўзига хос жиҳати шундаки, унга ҳамкорликда молиялаштириш учун маблағ жалб этилади. Ташкил этилган пайтидан бошлаб (1991 й.) ГЭФ томонидан белгиланган мақсадларга 7,5 миллиард АҚШ доллари миқдоридаги грант маблағ ажратилди, шунингдек, қўшимча равишда яна 16 миллиард доллар миқдоридаги маблағ жалб этилди. Бу маблағ ер юзидаги 140 та мамлакатда 1900 та лойиҳани ишлаб чиқишга имкон берди.

— Барбют хоним, мамлакатимизга ташрифингиздан кўзланган мақсад тўғрисида эшитмоқчи эдик. Ташриф чоғида Ўзбекистонда ва Марказий Осиёда мавжуд экологик муаммолар билан танишишга муваффақ бўлдингизми?

— Минтақа бўйлаб сафарим тўғрисида гапирадиган бўлсам, мен шу кунгача Қирғизистонни бориб кўрдим. Ўзбекистон билан танишганимдан кейин Туркманистон ва Озарбойжонга йўл олишни режалаштираяпман.

Мамлакатингизда амалга оширадиган ишларим кўп эди, кўпгина самарали учрашувлар ҳам бўлиб ўтди. Шуни таъкидлаб айтишни истардимки, Ўзбекистон вакилларининг атроф-муҳитни асраб-авайлаш соҳасидаги тажрибаси ибратли даражададир. Муваффақиятли иқтисодий ривожланишга эришилганлиги туфайли Ўзбекистон раҳбарияти мелиоратив дастурни амалга ошириш ишига 120 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажрата олганлиги менда чуқур мамнуният уйғотди.

— Минтақадаги, шу жумладан, Ўзбекистондаги экологик муаммолар тўғрисида қандай фикрдасиз?

— Назаримда, Марказий Осиёдаги барча мамлакатлар муштарак муаммоларни бошдан кечирмоқда. Бу, энг аввало, ер деградацияси (емирилиши), биохилма-хилликнинг сақланиши зарурати, шунингдек, сув ресурсларининг нотекис тақсимоти масалаларидир. Ва яна, ўйлашимча, об-ҳавонинг глобал исиши ортиб бориши ва иқлим ўзгариши жараёнлари билан боғлиқ равишда яқин 20 йиллар ичида тобора ўткирлашадиган яна бир қатор жиддий муаммолар ҳам мавжуд.

Яна бир ҳолат шундан иборатки, минтақадаги шаҳарларнинг тез ривожланиб бориши натижасида яқин келажакда транспортга тааллуқли муаммолар вужудга келиши мумкин. Ҳозирча бу муаммо бошқа мамлакатларга қиёслаганда, сизларда айтарли кўзга ташланмайди. Бироқ, шундай муаммолар туғилиши эҳтимолдан холи эмас. Шу боисдан ҳам имкон борида бу муаммонинг олдини олиш чора-тадбирларини кўриш мақсадга мувофиқдир.

Шунингдек, сизларнинг мамлакатингизга хос жуда бой биохилма-хиллик менинг диққатимни тортди. Бу заминда шундай мева ва сабзавот турлари борки, улар инсон тирикчилиги учун ниҳоятда муҳим. Бу мева ва сабзавотлар айнан шу ерда етиштирилади, уларни сақлаб қолиш ва асраб-авайлаш жуда-жуда зарур.

— Табиатни ҳимоя қилувчи нуфузли халқаро ташкилот раҳбари сифатида Сиз экологик бўҳронни бошдан кечираётган кўпгина давлатларнинг шароитидан огоҳсиз, албатта. Шунга биноан, Марказий Осиёдаги экологик вазиятни жаҳоннинг бошқа минтақаларидаги аҳвол билан қандайдир даражада қиёслаб кўриш мумкинми?

— Ҳар бир мамлакат ва минтақа ўзига хос жиҳатларга эга, шу билан бирга кўпгина ўхшаш ҳолатлар ҳам йўқ эмас. Чунончи, иқлимнинг ўзгараётганлиги, озон қатламини сақлаб қолиш учун курашни олайлик. Айни пайтда, ушбу минтақада сувдан давлатлараро адолатли фойдаланиш ҳамон долзарб муаммо бўлиб қолаяпти. Афтидан, Марказий Осиёдаги бундай муносабат билан боғлиқ вазият ўзининг сиёсий ечимини кутиб турибди. Айтиб ўтишим керакки, ГЭФ бу борада холисона ва илмий асосларга таянган катта тажрибага эга.

Масалан, Миконг дарёсидан фойдаланиш бўйича комиссия туздик. Бошқа минтақаларда бўлганидай, бу дарё атрофидаги ҳудудларда ҳам сув тақсимоти масаласида ўзаро муаммолар юзага келган эди. Ушбу дарёнинг юқори қисмида кўпгина тўғонлар қурилган, дарёнинг қуйи қисмида эса Вьетнам, Камбоджа, Лаос каби мамлакатлар мавжуд бўлиб, улар ҳам шу дарё сувидан фойдаланишарди. Биз ана шу масаланинг ечими билан шуғулланадиган махсус комиссия туздик. Гарчи бу муаммо анчамунча вақтимизни олган ва унинг ечими осонлик билан юз бермаган бўлсада, биз мазкур мамлакатлар, барибир,

(Давоми 2-бетда).

“Юксак маънавият — енгилмас куч” китоби нега айнан шундай деб аталган? Нима учун замонавий қурол-яроғлар, моддий ёки молиявий ресурслар эмас, айнан маънавият енгилмас куч, деб аталмоқда?

«ЎЗБЕК МЎЪЖИЗАСИ»НИНГ ЕНГИЛМАС КУЧИ

Яширишнинг ҳожати йўқ, ён-атрофимизга назар ташлайдиган бўлсак, айрим мамлакатлар углеводород хом ашёси ёки бошқа қазилма бойликларни сотиш эвазига орттираётган мўмай даромади ҳисобидан жаҳондаги етакчи давлатлар қаторига чиқиш, иқтисодий кўрсаткичларини оширишга уринаётганини кўрамиз. Ёки яна бир қатор мамлакатлар ҳарбий кучга зўр бериб, ўзининг қудратини намойиш этишга ҳаракат қилмоқда. Бу китобда эса маънавиятнинг ана шу омиллардан ҳам кўра қудратлироқ экани асослаб берилади. Чунки моддий ва молиявий ресурслар техник ва технологик имкониятларни кучайтириши мумкин. Лекин маънавият ана шу техника ва технологияларнинг ижодкори ва бунёдкори бўлган инсонга беқиёс куч беради, унинг нафақат вужудини, балки ҳар бир ҳужайрасини эзгулик ҳимоясида мустаҳкам турадиган қудратли кучга айлантиради.

Албатта, ҳозирги технологик тараққиёт замонида моддий ва молиявий ресурслар ҳам, ҳарбий қудрат ҳам керак, буни ҳеч ким инкор этмайди. Бу борада Ўзбекистон ҳеч кимдан кам эмас, кам бўлмайди ҳам. Лекин ана шу техник ва технологик салоҳиятни халқ ва Ватан манфаатига хизмат қилдириш, инсонийлик йўлида сафарбар этиш учун, аввало, нима керак? Аввало, интеллектуал салоҳият, замонавий билим ва тажриба, ирода ва қатъият, мухтасар айтганда, маънавият керак.

Бу китобни саҳифама-саҳифа ўқиган сари одам “Юксак маънавият — енгилмас куч” деган сўзлар замиридаги ана шундай улкан ҳақиқатни ўз қалбидан, юрагидан ўтказгандек бўлади.

Айниқса, китобда маънавият тушунчасига берилган таърифда бу фикрлар жуда чуқур ва батафсил ўз ифодасини топган: **“Маънавият — инсонни руҳан покланиш, қалбан улғайишга чорлайдиган, одамнинг ички дунёси, иродасини бақувват, иймон-эътиқодини бутун қиладиган, виждонини уйғотадиган беқиёс куч, унинг барча қарашларининг мезонидир”** (19-бет).

Ўзингиз айтинг, дўстлар, руҳи пок, иродаси бақувват, иймони бутун, виждони уйғоқ одамни енгиб бўладими? Ана шундай фазилатларга эга бўлган бутун бир халқни-чи? Асло. Шунинг учун ҳам муаллиф маънавият тимсолида инсон, жамият ва давлат учун енгилмас куч манбаини кўради ва бу қарашни илмий-фалсафий асосда исботлаб беради.

Табиийки, бутун бир халқ ёки мамлакат ижтимоий-маънавий тараққиётининг стратегик йўналишларини, бу борадаги долзарб мақсад ва вазифаларни белгилаб, инсон ва унинг маънавий оламига хос белги ва хусусиятларни янгича қарашлар негизида ёритиб берадиган бундай китоблар бир-икки йилда яратилмайди. Ўзининг маъно-мазмуни, мавзуси ва кўтарилган муаммоларнинг қамрови, йўналишига кўра ноёб бўлган бундай асарлар нафақат муаллифнинг, балки у мансуб бўлган халқ ва миллатнинг кўп йиллар давомидаги ҳаётий, ижтимоий-сиёсий тажрибалари, жаҳонда содир бўлаётган воқеаларнинг таҳлили заминида яратилиши шубҳасиз. Шу нуқтаи назардан муаллифнинг китоб муқаддимасида унинг дунёга келишига сабаб бўлган 5 та муҳим омил ҳақидаги фикрлари эътиборга сазовордир.

Биринчидан, китоб инсоннинг юксалишида маънавият оламининг қандай таъсир ва аҳамиятга эга эканини кўрсатиш,

иккинчидан, маънавиятга қарши қаратилган хуружларнинг реал хавфи ҳақида атрофлича фикр юритиш,

учинчидан, халқимиз янги ҳаёт, янги жамият асосларини қураётган ҳозирги мураккаб ва таҳликали замонда одамларни бундай хатарлардан огоҳ этиш,

тўртинчидан, эл-юртимиз, кенг жамоатчилик эътиборини бу масалаларга яна бир бор қаратиш,

бешинчидан, келажак авлодимизни маънавий соғлом этиб тарбиялаш билан боғлиқ вазифаларни аниқ белгилаб олиш борасидаги ҳаётий эҳтиёж маҳсули сифатида дунёга келган (16-бет).

Бу асарда халқимизнинг маънавий юксалишига оид бир қанча янги ғоя ва қарашлар баён этилган. Лекин халқнинг, жамиятнинг келажаги унинг маънавиятига боғлиқ, деган фикр ўзак ғоя сифатида китобнинг асосий йўналиши ва мазмунини белгилаб беради, десак, хато қилмаган бўламиз.

Китоб **“ўз тақдиримизни ўз қўлимизга олиб”** деган ўта муҳим фикр билан бошланади. Айтиш мумкинки, бу сўзларда ҳам тарихий, ҳам замонавий жиҳатдан теран маъно мужассам топган.

Маълумки, эски тузум даврида бизга нисбатан “Сен ўйлама, сен учун бошқалар ўйлайди, сен пахтангни бил”, деган ғайриинсоний муносабат мавжуд эди. Эл-юртимизнинг кўзлари боғланган, онги ва руҳи қарам қилинган эди. Энди ўзимиз қарор қилиб, ўзимиз амалга ошириш, ўз ақлимиз, куч ва имкониятимиз билан ўз ҳаётимизни қуриш, мустақил сиёсат юритиш ҳуқуқига эгамиз. Айни пайтда бундай улуғвор ишларнинг масъулияти ҳам ўз зиммамизда. Табиийки, бундай эркин ва озод ҳаёт, бундай имкониятлар халқимизнинг вужудида мудраб ётган, неча-неча аждодлардан ўтиб келаётган кучни уйғотиб юборди. Босиб ўтган 17 йиллик тараққиёт йўлимиз бунинг яққол исботи бўла олади.

Бугунги кунда маънавият тушунчаси инсон билан боғлиқ бошқа тушунчалар билан бирга онгу тафаккуримизда яхлит тизим сифатида ўзининг муносиб ўрнини эгалламоқда. **“Менинг назаримда, — деб** ёзади муаллиф, **— “маънавият” тушунчаси жамият ҳаётидаги ғоявий, мафкуравий, маърифий, маданий, диний ва ахлоқий қарашларни ўзида тўла мужассам этади. Шунинг учун ҳам бу мавзуда фикр юритганда, мазкур қарашларнинг барчасини умумлаштириб, кенг маънодаги “маънавият” тушунчаси орқали ифода этиш мумкин”** (20-бет).

Аслида, дунёда икки олам бор. Бири — нарсалар олами, иккинчиси — шу нарсаларнинг маънолари, нарсалар ҳақидаги билимлар, муносабатлар, фазилатлар олами. Шунинг учун бўлса керак, халқимиз билимдонларни — олим, фазилатли инсонларни — фозил дейди. **“Фазилатларнинг маъно-мазмунини нафақат чуқур англаш, балки ана шу хусусиятларга эга бўлиш, уларга амал қилиб яшаш — одамзотнинг маънавий бойлигини белгилаб берадиган асосий мезон, десак ҳеч қандай хато бўлмайди”**, деб уқтиради муаллиф.

Бугун биз тараққий топган давлатлар тажрибасини ҳисобга олган ҳолда, улар йўл қўйган хатоларни такрорламасдан, ҳаётда синовдан ўтган, амалда ўзини оқлаган моддий ва маънавий омилларга таяниб ривожланиш йўлидан бормоқдамиз. Жумладан, Япония ва Жанубий Корея давлатлари эришган улкан иқтисодий ютуқлар ҳам бизнинг эътиборимиздан четда қолаётгани йўқ. Бу мамлакатлар қўлга киритган марраларнинг сири ҳақида дунё миқёсидаги эксперт ва кузатувчилар ўртасида қанча баҳс ва мунозаралар бўлиб ўтган. Китобда бу мўъжизаларнинг асл манбаи ҳақида ҳам асосли фикрлар билдирилган. Бу — япон ва корейс халқларининг миллий ўзлиги ва характери, маънавияти билан боғлиқ қадриятлардир. Мисол учун, бу халқлар ҳаётида ҳам биздаги каби мардлик, ҳалоллик, лафзда туриш; миллатни, корхонани бир оиладек бирлаштириш; одамларни яқинлаштирадиган миллий анъаналарни ишлаб чиқариш муносабатларига жорий қилиш; ҳашар; жамоавийлик, зарур бўлганда, миллат манфаатини ўз манфаатларидан устун қўйиш анъаналари кучли экан.

Дунёдаги ривожланган давлатларнинг тараққиёт тарихи иқтисодиётни юксалтиришда мафкурадан қандай фойдаланишнинг ажойиб намуналарини ўзида мужассам этади. Бу ҳақда гапирганда, японларнинг “Кокутай” миллий мафкурасини эслаш кифоя, деб ўйлаймиз.

Маънавий юксалиш йўлида

Ушбу мафкура тизимидан ўрин олган “фуқаролик бурчи”, “япон руҳи”, “японларнинг моҳияти ҳақида назария”, “миллий тафаккур”, “ижодкорлик”, “умуммиллийлик”, “фидойилик”, “ватанпарварлик”, “патернализм”, “ишлаб чиқариш орқали Японияга хизмат қилиш”, “жамоага садоқат”, “замонавийлашув” каби асосий ғоялар ўз вақтида япон иқтисодиётининг ҳал қилувчи кучи бўлган ишлаб чиқарувчиларнинг қалби ва онгига чуқур сингдирилади. Айнан шундай саъй-ҳаракатлар натижасида мамлакатда 1975 йилда бошланган валюта-молия инқирозини тўхтатиш имкони туғилади. Шу тариқа Япония қайта оёққа туриб, юксалиш босқичига қадам қўяди. Бошқача айтганда, унинг юксалишида инсон омили, унинг маънавий дунёси ҳал қилувчи роль ўйнайди.

“Кокутай” ғоялари билан қуролланган япон фермерлари ва ишчилари ўз Ватанининг ёруғ келажагига қатъий ишонади. Анча фурсат давом этган оғир иқтисодий қийинчиликлар даврида ҳам улар асло тушкунликка тушмайди. Иш кунининг охирига бориб, оч-наҳорликдан силласи қуриб, зўрға оёқда турадиган япон ишчилари тақдир ўйинларига бош эгмаслик, ўз мақсадларига эришиш учун қандай чора-тадбирларни кўрмайди, дейсиз. Улар ҳатто, қўлтиқларидан арқон ўтказиб, ўзларини шифтга тортиб боғлаган ҳолда, қаддини ғоз тутиб, ишни давом эттираверади. Чунки уларнинг барчасига улуғ бир мақсад — ўз Ватанини озод ва фаровон кўриш ғояси тенгсиз куч-ғайрат бағишлаб, ирodасини бақувват қилиб турар эди. Такрор айтиш керакки, бундай куч-қудрат манбаини япон миллий мафкураси — “Кокутай” яратди.

Эътибор қилсак, бизнинг халқимизда ҳам бирлик, ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик, мақсад сари қатъий интилиш миллий табиатимизга, ўзига хос фазилатга айланиб кетганини кўрамиз. Халқимизнинг “Бирлашган — ўзар, бирлашмаган — тўзар”, “Сендан ҳаракат — мендан баракат”, “Бешовлон бирга бўлса — бўлмаганни бўлдирар, олтовлон ола бўлса — оғзидагин олдирар” каби мақол ва маталларида қандай чуқур маънолар бор! Ана шундай ҳикмат дурдоналарини яратган халқимиз тафаккуридан озиқланадиган миллий ғоямиз бизни юрт тинчлиги, Ватан равнақи ва халқ фаровонлиги йўлида бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилишга ундайди.

“Юксак маънавият — енгилмас куч” китоби ўз салоҳиятимиз ва имкониятларимизга бўлган ишончимизни янада мустаҳкамлайди. Чунки у халқимизнинг ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган буюк маънавият соҳиби эканини, аждодларимизнинг қандай улуғ зотлар бўлганини, она-юртимизнинг беқиёс имкониятларини кўз олдимизда ёрқин гавдалантириб беради, уни ўқиган ҳар бир ўқувчининг виждонини уйғотади. Ҳаётимизда баъзан учраб турадиган бефарқлик, лоқайдлик, “бизга бўлаверади” қабилидаги номаъқул ҳолатлардан имкон қадар тезроқ халос бўлишга даъват этади. Чунки виждон — ўй ва сўзни амалий иш билан боғлайди. Ана шу боғловчи ришта бўш бўлса ёки бутунлай бўлмаса, жамиятимизда соғлом маънавий муҳит қарор топиши мушкул. Китобда бу ҳақда ҳозирги замон учун ҳам беҳад ибратли бўлган сабоқлар борлигини кўриш мумкин.

Асарда ўртага қўйилган марказий мавзулардан бири — тарбия масаласидир.

Биз одатда Яратгандан солиҳ фарзандлар ато этишини, уларнинг роҳатини кўришни сўраб, дуога қўл очамиз. Лекин фарзандларимиз солиҳ ва баркамол бўлиши учун ёлғиз тилакнинг ўзигина кифоя эмас. Бунинг учун ҳам қаттиқ ишлаш, тинимсиз меҳнат қилиш керак экани, айниқса, бугунги мураккаб замонда тобора аён бўлиб бормоқда. Ҳар куни, ҳар дақиқада давом этадиган узлуксиз миллий педагогик меҳнат, яъни ҳақиқий тарбиягина бизни комил фарзандларга муяссар қилар экан. Ҳар ишни билиб қилсак, ундан кутилган натижага эришишимиз мумкин бўлади. Тарбияда ҳам худди шундай.

Шунинг учун ҳам “Юксак маънавият — енгилмас куч” китобида китобхон эътибори такрор ва такрор ана шу долзарб масалага — ёш авлод тарбиясига, ўғил-қизларимизнинг соф ва беғубор қалбини турли маънавий таҳдидлардан қандай асраш масаласига қаратилади. Шу сабабли бўлса керак, китобда энг кўп ишлатилган тушунчаларни “ёшлар”, “тарбия”, “маънавият”, “миллий ғоя” каби сўз ва иборалар ташкил қилади. Бу асар лоқайдликни, аввалambор, таълим-тарбия соҳасидаги лоқайдликни енгишга даъват этади.

Унинг кўпгина саҳифаларида, хусусан, фарзанд тарбиялаётган оталар олдига аниқ вазифалар қўйилган. Айтиш керакки, шу пайтга қадар бу масала шу тарзда махсус қўйилмаган эди. Иболи, ҳаёли, пок, оқила қизлар тарбияси учун оналар масъул. Шунинг учун “Онасини кўриб, қизини ол”, дейди халқимиз. Модомики шундай экан, ўғилни, метин иродали, кучли, ақлу тафаккури, одоби билан ҳамманинг ҳавасини уйғотадиган мард ва паҳлавон йигитларни ким тарбиялайди? Ғоят муҳим, ҳал қилувчи аҳамиятга эга бу иш билан ким шуғулланади?

Она — азиз, она — мўътабар. Лекин унинг нозик елкасига йигитлар тарбиясини ҳам юклаб қўйсак, қандай бўлади? Миллий тарбиямизда оналаримиз бизни ота номи билан (унинг обрў-эътиборидан фойдаланиб, “Отанг билса, нима дейди?” “Отангга айтаман” деб) тарбиялагани ҳам бежиз эмас. Айнан ўғил бола тарбиясида оналар отанинг оиладаги ўрни ва мавқеига, унинг қатъияти, мардлик фазилатларига суянган. Демак, оталар ўғиллар тарбиясини ўз зиммасига олиши керак.

Бу борада маҳалла фаоллари, оқсоқолларининг ўрни беқиёс. Улар оталарга “Сиз ўғлингиз тарбияси учун кеча нима қилдингиз? Бугун нима қиляпсиз? Эртага, бир ойдан сўнг нима қилмоқчисиз?” деган саволларни бериб, бу жамият, керак бўлса, маънавият талаби эканини эслатиб туришлари зарур.

Китобдан келиб чиқадиган чуқур мантиқий хулосалардан бири шундай: маънавият фақат юксак даражада бўлгандагина ҳақиқий енгилмас кучга айланади. Демак, унинг даражаси қанча пасайиб борса, бизнинг куч-қудратимиз ҳам шунча сусаяди. Китобда миллий маънавиятимизни ожиз ва заиф қилиб қўйиши мумкин бўлган сабаблар ҳам, уни қудратли кучга айлантиришнинг аниқ йўллари ҳам аниқ-равшан кўрсатиб берилгани амалий жиҳатдан, айниқса, муҳим аҳамиятга эга.

Миллий ғоя масаласи ҳам “Юксак маънавият — енгилмас куч” китобининг марказий мавзуларидан бири ҳисобланади **“Бу борада бир қанча эътиборга лойиқ ишларни амалга оширдик. Айни пайтда ҳозирги мураккаб ва таҳликали замон талаблари, жамиятимизни янгилаш, мамлакатимизни модернизация қилиш билан боғлиқ мақсадларимизга уйғун ва ҳамоҳанг равишда ҳаётнинг ўзи олдимизга янги-янги вазифаларни қўймоқда”**, дейилади китобнинг 72-бетида.

Муаллиф миллий ғоямиз бузғунчи ва зарарли оқимларга қарши курашда бизга таянч ва суянч бўлишига алоҳида эътиборни қаратади. Маълумки, ҳозирги даврда бундай ёт ва бегона мафкура ҳамда ғояларнинг салбий таъсири кучайиб бормоқда. Муаллиф бизни эгоцентризм, асл миллий қадриятларни менсимаслик, “эркинлик ва демократияни олға силжитиш”, секталар, ахлоқсизлик кўринишларини маданият деб талқин этадиган “оммавий маданият”, бугунги кунда инсонни маънавий жиҳатдан емиришга қаратилган худбинлик ва зўравонлик каби бало-қазолардан огоҳлантиради. Ҳозирги мафкуралар кураши замонида тегишли хулосалар чиқариб олишга даъват этади.

Аёнки, бундай мафкуравий технологиялар муайян ғоявий марказларда тайёрланиб, махсус тайёргарликдан ўтган мутахассислар томонидан қўлланмоқда. Ана шу ҳолатларни ҳисобга олган ҳолда, китобда юртимизда маънавият ва маърифат соҳасида фаоллик кўрсатаётган аксарият мутахассисларнинг билим ва савияси талаб даражасида эмаслиги ўринли қайд этилган. Бу эса миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишларга жалб этиладиган зиёлиларнинг ижтимоий дунёқараши, малакаси ва профессионал маҳоратини оширишни талаб этмоқда.

Албатта, ҳозирги вақтда юртимизда тарғибот ва қарши тарғибот борасида бирмунча ишлар қилинмоқда. Чунончи, ўнлаб рисолалар, жумладан, “Тарғиботчига ёрдам” рукни остида ташвиқот матнлари чоп этилмоқда, мультимедиа асарлари, электрон қўлланмалар, ҳудудлардаги маънавий жараёнлар мониторинги натижалари асосида жойлардаги Маънавият ва маърифат кенгашларига илмий-амалий таклиф ва тавсиялар бериб борилмоқда. Жойларда кузатилаётган мафкуравий жараёнлар, таҳдидларнинг турлари, таъсир даражаси, усуллари, пировард мақсадлари, тадбир самарадорлиги шартлари очиб берилмоқда. Ташкилот ва муассасаларнинг раҳбар кадрлари, масъулларини миллий ғоя тарғиботи технологияларини қўллашга ўргатиш бўйича тизимли семинар-тренинглар ташкил этилмоқда.

Лекин китобда қўйилган мақсад ва вазифалар нуқтаи назаридан қараганда, очиқ тан олишимиз керакки, маънавий-маърифий тарбия борасидаги амалий ишларимизда ҳали, афсуски, кўпгина камчиликлар бор. Уларга барҳам бериш, фаолиятимизни янгича асосда ташкил этиш, унинг таъсирчанлиги ва самарадорлигини ошириш учун “Юксак маънавият — енгилмас куч” китобида илгари сурилган асосий фикр ва ғоялар биз учун энг муҳим илмий-назарий ва методологик манба бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Муҳаммад ҚУРОНОВ,
Республика Миллий ғоя ва мафкура илмий-амалий маркази раҳбари.

АТРОФ-МУҲИТНИ АСРАБ-АВАЙЛАЙЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда).

умумий тил топа олганликлари ва ҳозирги кунда улар бу чигалликни адолатли ҳал этиш бўйича ҳамкорликда иш олиб бораётганликларини мамнуният билан таъкидлагим келади.

— ГЭФ томонидан бизнинг минтақада амалга оширилган лойиҳалар тўғрисида ҳам маълумот берсангиз...

— Шу кунгача биз Марказий Осиёда кўпгина лойиҳаларни рўёбга чиқардик. Бу даражадаги лойиҳаларни бажаришда, айниқса, сизнинг минтақангиз етарли фаоллик кўрсатди. Бу заминда ГЭФ томонидан 55 миллион доллар ҳажмдаги лойиҳа амалга оширилди, биргаликда молиялаштириш асосида эса 250 миллион доллар ҳажмидаги ишлар бажарилди. Хусусан, Осиё Тараққиёт банки (ОТБ) билан ҳамкорликда ерларнинг деградацияланиши олдини олишга қаратилган лойиҳа юзага чиқарилди. Ушбу лойиҳа ижросида бутун Марказий Осиё мамлакатлари иштирок этди. Мазкур лойиҳа «Ер ресурсларини барқарор бошқариш бўйича Марказий Осиё мамлакатлари ташаббуси» деб аталади. Ва, шу кунгача бу борада бутун Марказий Осиё мамлакатлари ҳамкорликда амалга оширган ишлар самарасини ўз кўзимиз билан кўрганимиз учун айтишимиз керакки, уларни жаҳондаги бошқа мамлакатларга яққол ибрат қилиб кўрсатсак арзийди.

— Ўзбекистонда экология масалалари фақат ҳукуматни эмас, айни пайтда, кенг жамоатчиликни ҳам бефарқ қолдирмаяпти. Жумладан, бу йўналишдаги муаммоларни ҳал этишда нодавлат ноҳукумат экологик ташкилотлар ҳам фаол иштирок этмоқдалар. ГЭФ уларни қўллаб-қувватлаяптими ҳамда бундай ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш бўйича ўз режаларига эгами?

— Биз фақат ҳукумат ташкилотларигина эмас, айни пайтда, ноҳукумат ташкилотлари билан ҳамкорликни ҳам ўзимиз учун муҳим деб биламиз. Айни кунларда Ўзбекистонда кичик грантлар дастурини амалга оширишга киришдик. Унинг мазмунмоҳияти: ер юзида ГЭФ глобал экологик конвенциялар номидан молиявий воситачи сифатида иш юритаётган барча жабҳаларда нодавлат ноҳукумат ташкилотлари (ННТ)нинг кичик кўламдаги (50 минг долларгача бўлган) лойиҳаларини қўллаб-қувватлашдан иборат. Бу глобал конвенциялар эса иқлим ўзгаришининг олдини олиш ва зарарли оқибатларини камайтириш, шунингдек, ўзгараётган иқлим шароитига мослашувга эришиш; глобал аҳамиятли биохилма-хилликни сақлаш; ернинг деградацияси (емирилиши) ва саҳролашувига қарши кураш; мамлакатлараро сув муҳофазаси; қаттиқ органик чиқитларнинг зарарли таъсирини камайтириш каби масалаларни ўз ичига олади. Бир пайтнинг ўзида маҳаллий ҳамжамиятлар турмуш таъминотининг барқарор манбаларини яратиш мақсади ҳам ГЭФ кичик грантлар дастури лойиҳаларининг таркибий вазифаси ҳисобланади. Биз тез орада хусусий секторлар билан ишлаш бўйича турли лойиҳаларни молиялаштиришнинг инновацион андозасини ҳам ишга туширамиз. Бунинг маъноси шундай: яъни биз хусусий секторга фақат маблағ берибгина қолмай, шу билан бирга, инновация-техник ишланмаларни ривожлантиришни ҳам рағбатлантириб борамиз.

— Маълумки, Амударё ва Сирдарёнинг юқори қисмида жойлашган давлатларда гидроэлектростанциялар, турли-туман тўғонлар ва сув омборларини қуриш билан боғлиқ «маҳобатли лойиҳа»лар ишлаб чиқарилмоқда. Масалан, Тожикистон Рогун ГЭСи қурилишини якунлашни режалаштирмоқда, Қирғизистон эса Қамбар ота ГЭСини бунёд этмоқда. Улар собиқ совет замонидаёқ бошланган «аср қурилишлари» сифатида ҳаммага маълум. Бизнинг мамлакатимиз жамоатчилигини юқорида эсланган катта кўламдаги қурилишлар астойдил ташвишлантирмоқда. Улар атроф-муҳитнинг аҳволини чигаллаштирмайдими? Ва бундай «лойиҳа»лар ҳар икки дарё бўйида истиқомат қилаётган миллионлаб аҳолининг тақдирига ўз таъсирини кўрсатмайдими?

— Ҳа, албатта, бундай йирик ГЭСлар қуриладиган бўлса, охир-оқибатда, бу бутун минтақадаги экотизимга катта талафот етказади.

Мен ҳозир бу дарёларнинг юқори қисмида айнан нималар қуришмоқчи ва уларни кимлар молиялаштирмоқчи эканлигини чуқур ўрганмоқчиман. Бироқ, шу ўринда айтиб ўтишим керакки, бундай объектлар қурилишини назорат қиладиган қатъий халқаро нормалар бор. Шундай экан, ўйлайманки, у ёки бу ташкилот оқибатини жиддий фикр қилиб кўрмасдан бундай қурилишларга киришмаса керак. Уларнинг хунук оқибатларига халқаро миқёсда баҳо берилиши даркор. Шу нарса яққол аёнки, сув ҳажмларини қисқартириш ҳамда қаҳатчилигини янада оширишга қаратилган янги тўғонларни барпо этиш, улардан оқибатини обдан ўйлаб кўрмасдан энергетик мақсадларда фойдаланиш сув балансини сақлашга путур етказади ва минтақадаги тараққиётнинг барқарорлигини издан чиқаради.

— Маълумки, 1992 ҳамда 1997 йилларда давлатлараро дарёлар ва сув ҳавзаларидан фойдаланиш тўғрисидаги конвенциялар қабул қилинган. Шу билан боғлиқ равишда, сўрамоқчимизки, минтақадаги айрим мамлакатлар сиёсатдонларининг сув масаласидаги худбинлигини ва калтабинлигини қандай баҳолаш мумкин?

— Сув масаласи — тириклик масаласи, ҳаёт масаласидир. Шу боисдан ҳам, бу йўналишда барча ақл-идрок ва куч-ғайратни ишга солиш керак. Шу муносабат билан, диққат-эътиборни шунга қаратмоқчиманки, минтақа миқёсида қўлни қўлга бериб ўзаро ҳамкорликда ишлаш тажрибаси шаклланган ва бу тажрибани адолатли сув тақсимотини вужудга келтириш масаласи ечимида ҳам қўллаш керак.

ГЭФ бу борада ўз кўмагини беришга тайёр. Биз воситачилик хизмати билан шуғулланадиган ташкилот эмасмиз, лекин ўзаро мулоқотларни ташкил этиш ва ривожлантиришга кўмаклашишимиз мумкин. Яъни, ўзаро келишувларга негиз яратиш, масалага холис, тўғри илмий баҳо бериш, тегишли техник база яратишга кўмаклашиш — бевосита бизнинг вазифаларимиз сирасига киради.

— Бизнинг минтақамиз Орол денгизининг ҳалокати билан боғлиқ равишда экологик танглик ҳудудига айланганлиги жаҳонга маълум. ГЭФ денгизни сақлаб қолиш ва бу экологик фожианинг салбий оқибатларини бартараф этиш юзасидан ҳамкорликдаги янги лойиҳаларни режалаштираяптими?

— Ҳа, ГЭФ минтақада ўз фаолиятини бошлаган пайтлардаёқ ушбу муаммо билан шуғуллана бошлаган эди. Биз ҳозирнинг ўзида Бутунжаҳон банкининг 60 миллион доллар ҳажмидаги ҳамкорлик кредити манбаида 15 миллион долларлик лойиҳани амалга оширдик. ГЭФ, шунингдек, биохилма-хилликни сақлаш, Оролбўйидаги ерларда ирригация тадбирларини ўтказишга, унинг аҳволини яхшилашга қаратилган лойиҳаларни ҳам бажарди. Биз бу масалага янада жиддий эътибор қаратмоқчимиз. Келгуси сафаримда Орол денгизи ҳудудига боришни режалаштиришни ўйлаяпман.

— Умуман, ГЭФнинг Ўзбекистондаги фаолиятига қандай баҳо берасиз?

— Ўзбекистон ГЭФ билан 1995 йилдан буён ўзаро ҳамкорлик қилиб келмоқда. Мамлакатингиз раҳбариятининг бизга кўрсатган эътибори ва кўмагидан миннатдормиз. Бу ўлкада бевосита ГЭФ томонидан молиялаштирилиб амалга оширилган лойиҳалар ҳажми 11 миллион доллардан кўпроқни ташкил этади. Бундан ташқари, Ўзбекистон, юқорида айтиб ўтганимиздай, минтақавий лойиҳаларни амалга оширишда энг фаол иштирокчилардан биридир.

Сўзим ниҳоясида шуни айтишим мумкинки, агар мамлакатингиз вакиллари яна бошқа лойиҳаларни, масалан, сув ресурсларини бошқариш бўйича лойиҳаларни таклиф қиладиган бўлса, биз бунинг учун қўшимча маблағ ажратишимиз мумкин.

Ш. ТЎРАБЕКОВА,
Ж. ТЎХТАШЕВ.

ИСТИҚЛОЛИМИЗ ВА ИСТИҚБОЛИМИЗ ТИМСОЛИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ҳумо қуши тасвирланган. Гербнинг пастки қисмида юртимиз Давлат байроғини ифода этувчи чамбар тасмасига «Ўзбекистон» деб ёзиб қўйилган. Давлат гербимиз — ўзида она-Ватанимизнинг бетакрор манзарасини ҳамда халқимизнинг азалий орзу-мақсадларини узвий бирликда мужассам этган севикли тимсолларимиздан биридир.

Мамлакатимизда давлат рамзлари қонун билан муҳофаза қилинади.

Давлатчилигимизнинг қайси бир даврини олиб қарамайлик, давлат рамзлари Ватан тимсоли сифатида ҳамиша азиз ва муқаддас саналган. Уларда халқимизнинг ўтмиши, бугуни ва келажаги ўз ифодасини топган. Рамзлар ва тимсоллар юртдошларимизда миллий ғурур, фидойилик ва ватанпарварликни шакллантиришда энг муҳим восита ҳисобланган.

Ўтган йиллар мобайнида Давлатимиз герби нафақат ҳаётимизга сингиб улгурди, балки у ҳар биримизга қадрли ва суюкли бўлиб қолди. Зотан, ўзини мана шу табаррук ва муқаддас заминнинг фарзанди деб билган ҳар бир инсон Давлат рамзларини, жумладан, гербимизни қадрлайди ва ҳурмат қилади.

Юнус БЎРОНОВ.

Яқинда Миллий хавфсизлик хизмати институтида навбатдаги битирувчиларга диплом топшириш маросими бўлиб ўтди. Бу йилги битирувчиларни мустақил хизматга кузатиш шуниси билан диққатга сазоворки, айни кунларда ушбу олий ҳарбий таълим маскани ташкил этилганига 15 йил тўлди.

ЖАСОРАТ ВА МАТОНАТ МАКТАБИ

Ўтган йиллар мобайнида ҳар томонлама шаклланган мазкур институт бугунга келиб мамлакатимиздаги нуфузли олий таълим муассасаларидан бирига, айтиш жоизки, МХХ идоралари ва чегара қўшинлари учун юқори малакали кадрлар тайёрловчи бош масканга айланди. Замонавий моддий-техник ўқув базаси, ўқитишнинг самарали усуллари,

Мардлар қўриқлайди, Ватанни

тажрибали профессор-ўқитувчилар таркиби — буларнинг ҳамма-ҳаммаси миллий хавфсизлик ҳимоясига сафарбар этилган кадрларни жаҳон андозалари даражасида тайёрлаш йўлидаги мамлакатимиз раҳбариятининг ғамхўрлик ва қўллаб-қувватлаши самарасидир.

Курсантларда юқори маънавий етуклик, қатъият, жасурлик, мураккаб вазиятларда оқилона қарор қабул қила олиш сингари хислатларни шакллантириш, шу билан бирга, уларни Ўзбекистон манфаатларига садоқат руҳида тарбиялаш — МХХ институтининг устувор вазифасидир.

Миллий хавфсизлик хизмати раҳбарияти, фахрийлар, ота-оналар вакиллари ёш офицерларга ўзларининг самимий табрик сўзларини изҳор этиб, уларнинг келгусидаги хизматларига муваффақият тилашди.

К. ҚОДИРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН БАНКЛАРИ АССОЦИАЦИЯСИНИНГ

АУКЦИОН САВДОЛАРИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ АГЕНТЛИГИ ДЕНОВ ФИЛИАЛИ

2008 йил 1 ва 8 август кунлари Сурхондарё вилояти, Денов тумани, Денов ш., Остонақулов к., 89-уй манзилидаги «Дунё» МЧЖ мажлислар залида соат 11.00 да нархи босқичма-босқич ошириб бориш тартибида очиқ аукцион савдолари ўтказади.

Аукцион савдоларига қуйидаги мулклар қўйилмоқда:

* Сурхондарё вилояти хўжалик судининг 2007 йил 8 июндаги 19-0709-2161-сонли ҳал қилув қарорига асосан банкрот деб эътироф этилган, Сурхондарё вилояти, Денов тумани, «Дунё» МЧЖга тегишли 16 номдаги инвентар ва материаллар.

Бошланғич баҳоси — 5 200 000 сўм.

* Сурхондарё вилояти, Денов тумани «Ғўза уруғчилик» хўжалигига қарашли, 1965 йилда қурилган дала шийпони биноси.

Бошланғич баҳоси — 1 753 000 сўм.

Мазкур кўчмас мол-мулклар белгиланган савдо кунида сотилмаган тақдирда, ҳар ҳафтанинг жума куни қайтадан аукцион савдоларига қўйилиши мумкинлигини маълум қиламиз. Ушбу мулкларни корхонанинг тугатиш бошқарувчиси вакили иштирокида бевосита жойига чиқиб кўриш мумкин. Савдода қатнашиш истагидагилар савдо ташкилотчисининг ҳисоб рақамига 10 фоиз миқдоридаги закалат пули тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатини тақдим этган ҳолда савдодаги мулкни сотиб олиш учун ариза топширишлари шарт. Савдода иштирок этиш учун топшириладиган аризалар ва закалат пулларини қабул қилиш савдодан бир кун олдин тўхтатилади. Савдода қатнашиш тартиби ва шарт-шароитлари масалалари юзасидан қуйидаги манзилларга мурожаат қилиш мумкин:

Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур тумани, А. Хўжаев кўчаси, 1-уй, телефонлар: 238-69-94, 238-69-93 ва Сурхондарё вилояти, Денов тумани, Ш. Рашидов кўчаси, 241-уй, телефонлар: 8 (376) 412-24-70, 412-21-39.

1093Н/1152

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ

ФАН ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ҚЎМИТАСИ

фан ва технологиялар тараққиётининг устувор йўналишлари бўйича 2009-2011 йилларга мўлжалланган амалий тадқиқотлар ва 2009-2010 йилларда бажариладиган инновация илмий-техника дастурларини шакллантириш учун лойиҳалар танловини эълон қилади.

Танловга тегишли барча зарур маълумотлар, лойиҳаларни расмийлаштириш тартиби ва асосий қоидалари билан Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси, Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим, Соғлиқни сақлаш, Халқ таълими ҳамда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирликларида танишиш мумкин.

Танловга лойиҳалар эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб 2008 йил 5 сентябргача шанба ва якшанба кунларидан ташқари ҳар куни соат 14.00 дан 18.00 гача қабул қилинади.

Қўшимча маълумотларни WWW.ftk.cc.uz сайтидан олиш мумкин.

Маълумот учун телефонлар:

- **Қўмита ижро аппаратида: 233-69-23, 233-69-61, 232-20-68;**
- **Фанлар академиясида: 233-29-81, 233-59-86;**
- **Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида: 246-01-54;**
- **Халқ таълими вазирлигида: 239-83-45;**
- **Соғлиқни сақлаш вазирлигида: 242-12-08;**
- **Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида: 241-65-19.**

1090R/987

Аҳоли ва фермерларга қулайлик

Интилиш

Тошкент вилоятида Президентимизнинг "Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва моллар кўпайтиришни рағбатлантиришни кучайтириш ҳамда чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш асносида қатор эътиборга сазовор ишлар амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда вилоят бўйича 168 та зооветеринария пункти, 155 та ем сотадиган дўкон, кўплаб сунъий урчитиш, даволаш-профилактика шохобчалари ва дорихоналар ишлаб турибди. Яқинда эса уларнинг сони яна биттага ортди. Зангиота туманидаги "Бекбарака агро" фермер хўжалиги қошида молларни сунъий қочириш пункти очилди. Шунингдек, сутни қайта ишловчи янги цех қурилди.

Абдунаби ҲАЙДАРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Ўқишга марҳамат!

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

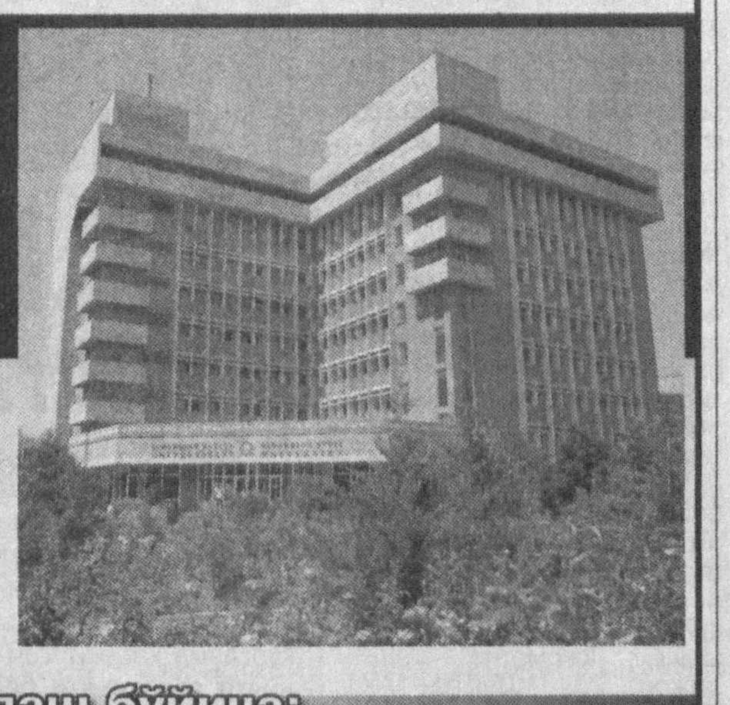

2008-2009 ўқув йилида қуйидаги олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича талабаликка қабул эълон қилади.

1. Бакалаврлар тайёрлаш бўйича:

1. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси (ўзбек).
2. Педагогика ва психология (ўзбек).
3. Касбий таълим:
   * амалий санъат (ўзбек);
   * электроника ва микроэлектроника (ўзбек);
   * ижтимоий-иқтисодий соҳа (ўзбек).
4. Мусиқий таълим (ўзбек).
5. Миллий истиқлол ғояси: ҳуқуқ ва маънавият асослари (ўзбек).
6. Бошланғич таълим ва спорт-тарбиявий иш (ўзбек, рус, тожик).
7. Мактабгача таълим ва болалар спорти (ўзбек).
8. Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият (ўзбек, рус).
9. Меҳнат таълими (ўзбек, тожик).
10. Филология:
    * ўзбек тили;
    * рус тили;
    * тожик тили.
11. Астрономия (ўзбек).
12. Тарих (мамлакатлар ва минтақалар бўйича) (ўзбек, рус).
13. Фалсафа (ўзбек).
14. Социология (ўзбек).
15. Иқтисодиёт (тармоқлар бўйича) (ўзбек, рус).
16. Юриспруденция (ўзбек, рус).
17. Биология (ўзбек, рус, тожик).
18. Физика (ўзбек, рус, тожик).
19. Механика (ўзбек).
20. Кимё (ўзбек, рус).
21. География (ўзбек, рус).
22. Гидрометеорология (ўзбек).
23. Математика (ўзбек, рус, тожик).
24. Амалий математика ва информатика (ўзбек).
25. Ижтимоий иш (фаолияти турли соҳалар бўйича) (ўзбек).
26. Экология ва табиатдан фойдаланиш (ўзбек).
27. Хотин-қизлар спортини ривожлантириш (ўзбек, рус).

Ўқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: ректор номига таълим йўналиши ва ўқув тили кўрсатилган ариза; 086-У шакл бўйича тиббий маълумотнома; 3х4 ўлчамдаги 6 дона фотосурат; ўрта ёки ўрта махсус, касб-ҳунар маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси. Паспорт ва ҳарбий гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

2. Махсус сиртқи бўлимларда бакалаврлар тайёрлаш бўйича:

1. Касбий таълим (амалий санъат) (ўзбек).
2. Мусиқий таълим (ўзбек).
3. Бошланғич таълим ва спорт-тарбиявий иш (ўзбек, рус).
4. Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият (ўзбек).
5. Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси (ўзбек).
6. Ўзбек тили ва адабиёти.
7. Она тили ва адабиёти.
8. Мактабгача таълим ва болалар спорти (ўзбек).
9. Меҳнат таълими (ўзбек).

Ўқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: ректор номига таълим йўналиши ва ўқув тили кўрсатилган ариза; 086-У шакл бўйича тиббий маълумотнома; 3х4 ўлчамдаги 6 дона фотосурат; ўрта ёки ўрта махсус, педагогик маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси; меҳнат дафтарчасидан белгиланган тартибда тасдиқланган кўчирма. Паспорт ва ҳарбий гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Махсус сиртқи бўлимнинг педагогика таълим йўналишларига қабул фақат ўрта махсус маълумот ва тегишли таълим тури бўйича камида уч йил амалий педагогик стажга эга бўлган педагогик кадрлардан амалдаги тартиб-қоидаларга мувофиқ амалга оширилади.

Кундузги ва махсус сиртқи бўлимларга ҳужжатлар 2008 йил 20 июндан 20 июлгача (шу куни ҳам) қабул қилинади. Тест синовлари 1 август куни ўтказилади.

3. Магистратура мутахассисликлари бўйича:

1. Мусиқий таълим.
2. Миллий истиқлол ғоясининг фалсафий масалалари.
3. Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият.
4. Музейшунослик, консервация ва бадиий бойликларни сақлаш.
5. Адабиётшунослик:
   * ўзбек адабиёти;
   * рус адабиёти;
   * тожик адабиёти.
6. Лингвистика:
   * ўзбек тили;
   * форс, тожик, араб тиллари.
7. Ватан тарихи.
8. Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқотлар методлари.
9. Археология.
10. Аҳолишунослик ва меҳнат иқтисодиёти.
11. Ботаника.
12. Биокимё.
13. Назарий физика.
14. Лазер физикаси.
15. Атом ядроси ва элементар заррачалар физикаси.
16. Магнит ҳодисалари физикаси.
17. Физика фанини ўқитиш методикаси.
18. Деформацияланувчи қаттиқ жисм механикаси.
19. Аналитик кимё.
20. Органик кимё.
21. Физик география, ландшафтлар геофизикаси ва геокимёси.
22. Математик анализ.
23. Дифференциал тенгламалар.
24. Геометрия ва топология.
25. Математик мантиқ, алгебра ва сонлар назарияси.
26. Ҳисоблаш математикаси.
27. Амалий математика ва ахборот технологиялари.
28. Математик моделлаштириш.
29. Математик физика.
30. Агротупроқшунослик ва агрофизика.
31. Экология.

Ўқишга киришни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: ректор номига таълим йўналиши ва ўқув тили кўрсатилган ариза; 086-У шакл бўйича тиббий маълумотнома; 3х4 ўлчамдаги 6 дона фотосурат; бакалавр дипломи асл нусхаси (дипломдан қабул қилинган шаклдаги кўчирма). Паспорт ва ҳарбий гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатлар 2008 йил 1 июлдан 31 июлгача (шу куни ҳам) қабул қилинади.

Манзилимиз: Самарқанд шаҳри, Университет хиёбони, 15-уй, Физика-кимё йўналишлари биноси. Телефон: 235-01-74.

СамДУ қабул комиссияси.

ТАШКИЛОТ СОТАДИ

Тўлов нақд пулда.
Етказиб бериш муддати— бир ой.
Божхона тўловлари баҳога киритилган.
Буюртма бўйича
Т. 140-00-61/62, 110-41-43, 317-67-97.
1084R/977

Паррандачилик

Сурхондарё вилоятидаги шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида 1 миллион 400 мингтага яқин парранда парвариш қилинмоқда.

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

Белгиланган режага кўра, жорий йилда ушбу кўрсаткични икки бараварга кўпайтириш кўзда тутилган.

Вилоятда ҳозир ҳар етти фермер ўз паррандачилик тармоғига эга. Қумқўрғон туманидаги «Турон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти фермерларга арзон баҳода жўжа ва товуқ етказиб бермоқда.

Донни қайта ишлаш корхоналари эса паррандабоп омихта ем ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ва жойларда унинг савдо шохобчаларини кенгайтириш чора-тадбирларини кўрмоқдалар.

О. УСАНОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ООО «Росагропромснаб» предлагает:

СЧЕТЧИКИ ГАЗА ультразвуковые «Гобой-1»

СЧЕТЧИКИ ГАЗА вихревые СВГ.М

На все поставляемые товары имеются сертификаты соответствия.
Гарантийный срок на поставляемую продукцию – 12 месяцев со дня установки.
Отдельно предприятие поставляет краны, отводы, задвижки и фильтры различных диаметров.
Адрес: г. Ташкент, Чиланзар, кв-л 6, д. 2 (Ор-р – метро «М. Улугбек»)
Товар сертифицирован.
Тел./факс: 273-16-40, 276-90-57

ДАВЛАТ, ХУСУСИЙ ВА МУЛКЧИЛИК ШАКЛИ ТУРЛИЧА БЎЛГАН КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУДОФАА ВАЗИРЛИГИНИНГ МАХСУСЛАШТИРИЛГАН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ БОШҚАРМАСИ

қуйидаги озиқ-овқат маҳсулотларини харид қилиш бўйича тендер муддати 2008 йил 2 июлдан 17 июлгача узайтирилганлигини эълон қилади:

⇨ **МОЛ ЁҒИ;** ⇨ **САРИЁҒ.**

Тендер ҳужжатларини олиш учун 100 000 сўмни Тошкент шаҳридаги «Ипак йўли» инновация-тижорат банкининг қуйидаги ҳисоб рақамига ўтказиш лозим: 20210000903962263002, МФО 00444, ИНН 202692074, ОКОНХ 80100.

Тендер таклифларини қабул қилишнинг сўнгги муддати — 2008 йил 17 июль соат 17.00 гача.

Маълумот олиш учун ҳар куни соат 9.00 дан 18.00 гача қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилиш мумкин: 8 10 998 (371) 269-88-54, 269-88-02.

КАФОЛАТ — 2 ЙИЛ.
МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН.
EURO2008
HYUNDAI Official Partner Tel. 250-11-11

Спорт

Футбол бўйича Ўзбекистон миллий чемпионати олий лигасида ўн учинчи тур учрашувлари ортда қолди.

Ўн учинчи турдан сўнг...

Турнинг олтита учрашувида мезбонлар ғалаба қозонди. Бир ўйинда дуранг натижа қайд этилган бўлса, биттасида меҳмон жамоа муваффақиятга эришди. Ўн учинчи турнинг марказий учрашувларидан бири Тошкентда "Пахтакор" — "Насаф" жамоалари ўртасида бўлиб ўтди. Унда майдон эгалари Александр Гейнрих ва Анзур Исмоилов киритган голлар эвазига 2:0 ҳисобида зафар қучишди. Чемпионат пешқадами — "Қурувчи" сафарда "Сўғдиёна"ни 5:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, ўз мавқеини янада мустаҳкамлаб олди.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: "Локомотив" — "Андижон" 2:0, "Шўртан" — "Навбаҳор" 1:0, "Нефтчи" — "Бухоро" 2:0, "Ўз-Донг-Жу" — ОТМК 0:0, "Динамо" — "Қизилқум" 3:1, "Машъал" — "Металлург" 1:0.

З. ЖОНИБЕКОВ.

Халқаро мусобақа ғолиблари

Жиззахда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Сидней Жаксон хотирасига бағишланган халқаро турнир бўлиб ўтди.

Бир ҳафта давом этган беллашувларда мамлакатимиз спортчиларидан ташқари, Россия ва Қозоғистондан келган жами 200 нафарга яқин боксчилар ғолиблик учун рингга чиқдилар.

Турнир якунида Тошкент вилоятидан Б. Ҳасанов (51 кг.), Ф. Қиличев (75 кг.), Т. Маметов (81 кг.), А. Муралимов (91 кг.), андижонлик Ш. Исақов (48 кг.), Б. Юнусов (69 кг.), жиззахлик Б. Хидиров (54 кг.), А. Умаров (57 кг.), фарғоналик Б. Мамажонов (60 кг.), сирдарёлик А. Абдуллаев (+91 кг.) ва Россия боксчиси Д. Насретдинов (64 кг.)лар ўз вазн тоифаларида олтин медаллар соҳибига айланишди.

Б. САТТОРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Эътироф

СЎЗАНАЛАР ТАРИХДАН СЎЗЛАР

Шотландиянинг Глазго шаҳридаги дунёга машҳур "Burrell Collection" музейида "Ўзбекистон сўзаналарида Буюк Ипак йўли жилолари" кўргазмасининг тантанали очилиши бўлиб ўтди.

"Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси томонидан Британия кенгаши ҳамда мамлакатимизнинг Лондондаги элчихонаси ҳамкорлигида ташкил этилган кўргазма Ўзбекистон маданияти ва санъати байрами доирасида Шотландияда бўлиб ўтадиган туркум тадбир ва маданий-академик лойиҳаларни бошлаб берди.

2008 йилда Европадаги энг яхши маданият ва истироҳат боғи сифатида эътироф этилган "Pollok Country Park" марказида жойлашган "Burrell Collection" музейида очилган кўргазмада Глазго шаҳри маъмурияти, Британия кенгаши вакиллари, ушбу мамлакатнинг маданият ва санъат арбоблари ҳамда журналистлар иштирок этди.

2009 йил январига қадар давом этадиган кўргазма доирасида Глазго аҳолиси ва меҳмонлари эътиборига британиялик машҳур коллекционер Уильям Баррел томонидан тўпланган ва музейда 1925 йилдан буён сақлаб келинаётган ноёб сўзаналарнинг тўлиқ коллекцияси илк бора тақдим этилмоқда.

Глазго маданият ва спорт агентлиги раҳбари Элизабет Камерон хоним тадбирни очар экан, мазкур нодир санъат асарлари ўзида чевар ўзбек аёлларининг моҳирона меҳнатини акс эттирганини таъкидлади.

— Кўргазма ўзбек аёлларининг маҳоратини муносиб баҳолаш имконини бериб, ушбу ажойиб санъат асарларини яратган халқ ҳаётини янада чуқур ўрганиш учун туртки бўлиб хизмат қилади, — деди у.

Шотландиянинг таниқли сиёсатчиси ҳамда жамоат арбоби бўлган Э.Камерон хоним Ўзбекистон маданияти ва тарихига доимо ўзгача бир меҳр билан муносабатда бўлган. "Мамлакатларимиз шаҳарлари ўртасидаги алоқалар ривожланиб боришига ишонаман. Глазго аҳолиси ўзбекистонлик меҳмонларни кўришдан ҳамиша мамнун", — деди Камерон хоним.

Тадбирда сўзга чиққан Британия кенгашининг Тошкентдаги ваколатхонаси раҳбари Жереми Жейкобсон икки мамлакат тарихи ва санъати ҳақидаги билимларни маданий дипломатия орқали илгари суриш ғоятда муҳим эканини билдирди. Ж.Жейкобсон 2008 йил Ўзбекистонда Ёшлар йили, деб эълон қилинганини таъкидлагани ҳолда Британия кенгашининг юртимиздаги фаолияти ҳамда ўзбекистонлик шериклари билан амалга ошираётган қўшма лойиҳалари мазкур дастур доирасида белгиланган мақсад ва вазифаларга уйғун эканини айтиб ўтди.

Таниқли санъат арбоби Н.Ватанабе хоним кўргазмадан олган таассуротлари билан ўртоқлашиб, тадбир юқори даражада ташкиллаштирилгани ва бетакрор услубда безатилганига урғу берди.

— Ўз даражаси, тарихий ва маданий аҳамияти бўйича "Burrell Collection"да намойиш этилаётган сўзаналар Лондон ёки дунёнинг бошқа маданий марказларида учратиш мумкин бўлган бу каби кўргазмалардан устун бўлса устунки, асло қолишмайди, — деди у.

"Burrell Collection" музейи вакили Нура ал-Ғайлоний хонимнинг таъкидлашича, сўзаналар кўргазмаси мисолида кўп асрлар давомида турли халқлар ҳамда маданиятларнинг тинч-тотув ва яратувчан ҳаётини кузатиш мумкин.

— Буюк Ипак йўлининг бой ва кўҳна маданиятини ҳеч нарса мана шу сўзаналарчалик аниқ ва равшан тарзда ифода этиб бера олмайди, — деди ал-Ғайлоний хоним.

Олти ой давом этадиган кўргазма дастури халқимизнинг тарихи, маданияти, анъаналари ва урф-одатлари билан яқинроқ танишиш учун яхши имконият берадиган ўнлаб маърузалар, семинарлар, концертлар ва маърифий дастурлар ўтказилишини ҳам назарда тутади.

"Ўзбекистон сўзаналарида Буюк Ипак йўли жилолари" кўргазмасининг тантанали очилиши доирасида томошабинлар эътиборига "Офарин" миллий-фольклор ансамблининг концерт дастури тақдим этилди. Ўзбекистонлик санъаткорлар ижросидаги жўшқин куй ва рақслар тадбир иштирокчилари томонидан қизғин кутиб олинди.

Кўргазма Буюк Британиянинг етакчи оммавий ахборот воситаларида ҳам катта қизиқиш уйғотди. Жумладан, "Би-би-си" телерадиокомпаниясининг инглиз ва ўзбек тилидаги хизматлари кўргазмага бағишланган репортажларни эълон қилди. "Би-би-си" У.Баррел коллекциясидан жами 11 та сўзана жой олганини хабар берар экан, мазкур коллекция Буюк Британиядаги энг яхши сўзана тўпламлари учлигидан жой олганини алоҳида таъкидлайди.

«Жаҳон» АА.
Лондон.

КОЛЛЕЖ БАҒРИДАГИ ЁШЛАР

Иштихон тиббиёт коллежи истиқлол даврида бунёд этилган кошоналардан бири.

Таълим

Мазкур ўқув маскани 1993 йилда Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида билим юрти сифатида ташкил топган эди. Юртимизда изчил олиб борилаётган ислоҳотлар натижасида у орадан ўн йил ўтиб коллеж мақомини олди, моддий-техника базаси йил сайин яхшиланиб борди. Ҳамширалик иши ва акушерлик иши тренинг залларига Япониянинг JICA ташкилотидан келтирилган тиббий жиҳозлар ўрнатилди. 2005-2006 йилларда ички имкониятлар ҳисобига битта компьютер синфи, 2 та индивидуал компьютер, 8 та кодоскоп ва яна бир қанча энг зарур асбоб-ускуналар олинди. Ахборот-ресурс маркази интернетга уланиб, алоҳида сайт очилди.

Ўқув ва малака ошириш ишларини ташкил этиш юзасидан Самарқанд тиббиёт институти ва Самарқанд давлат университети билан шартнома имзоланган. Ишлаб чиқариш ҳамда дипломолди амалиётлари Каттақўрғон, Оқдарё, Пайариқ, Нуробод, Пастдарғом, Иштихон, Қўшработ, Пахтачи, Тайлоқ, Хатирчи ва Нурота туманлари ҳамда Самарқанд шаҳри тез тиббий ёрдам бўлимларида ташкил этилаяпти.

Коллежда жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш учун ҳам барча имкониятлар етарли. Ёпиқ спорт зали, тренажёр зали, футбол, баскетбол, волейбол, қўл тўпи, сакраш майдонлари, югуриш йўлкалари мавжуд. Уларга қўшимча равишда катта теннис корти ҳам барпо этилаяпти. Коллеж ёшлари баскетбол, волейбол, миллий кураш, белбоғли кураш бўйича вилоят миқёсида ўтказилаётган мусобақаларда юқори ўринларни эгаллаб келишаяпти.

Мустақиллик шарофати туфайли ташкил топган мазкур коллеж бағрида чин маънодаги бахтиёр ёшлар таҳсил олмоқда. Битирувчиларнинг бир қисми олий ўқув юртларида ўқишини давом эттираяпти. Тиббиёт муассасаларида ишлаётганлари қанча. Ҳатто, улар орасида Германия, Россия каби мамлакатларда ўзаро тажриба алмашаётганлар ҳам бор.

Абдурасул САТТОРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

«ХУШ КЕЛИБСИЗ» ТАРИФ РЕЖАСИ

МТС

МТС компанияси мулоқот қилишни хуш кўрувчи барча абонентлар учун «Хуш келибсиз» деб номланган янги тариф режасини ишга туширди.

Янги тариф режасида ҳам шаҳар телефонларидан, ҳам Ўзбекистон уяли операторлари барча абонентларидан кирувчи қўнғироқларнинг ҳаммаси мутлақо БЕПУЛДИР! «Хуш келибсиз» тариф режасига уланган МТС абонентлари ўз уяли телефонларида кирувчи қўнғироқнинг рақамини синчиклаб текшириб ўтиришларига ҳожат йўқ — барча қўнғироқларга дарҳол жавоб бериш мумкин. Бунинг устига янги тариф режасида Ўзбекистон бўйича барча чиқувчи қўнғироқларнинг бир дақиқаси ягона нарх — $0,02 бўйича тарифланади. «Хуш келибсиз» тариф режасида абонент тўлови бир кунда атиги $0,1 ташкил этади.

Янги тариф режасига компаниянинг офисларида, МТС дилерлик пунктларида ва PAYNET тўловларни қабул қилиш пунктларида уланиш мумкин. МТСнинг мавжуд абонентлари «Хуш келибсиз» тариф режасига USSD-портали ёрдамида (*111# териб) ёки *111*110# USSD-командани жўнатиб, шунингдек «Шахсий кабинет» ёрдамида Интернет тармоғи орқали ўтишлари мумкин.

МТС оламига «Хуш келибсиз»!

Ўзбекистон Банклари ассоциациясининг «Универсал биржа маркази» МЧЖ

2008 йил 18 июль куни соат 11.00 да Ўзбекистон Банклари ассоциацияси биносида ўтказиладиган очиқ аукцион савдоларига Тошкент шаҳар Чилонзор тумани суд ижрочилари бўлими томонидан 2008 йил 22 февралдаги 2907-09/9-сонли ижро ҳужжатига асосан тақдим этилган, Тошкент вилояти, Зангиота тумани, «Эшонгузар» ҚФЙ, «Ўзбекистон овози» кўчаси, 12-уй манзилидаги «Саидкарим Умарали» МЧЖнинг автомобилларни сақлаш майдончасида сақланаётган, «Сундус» ҚКга тегишли қуйидаги мулклар қўйилмоқда:

- 2006 йилда ишлаб чиқарилган, давлат рақами 10ВС738 бўлган «Дамас» русумли автотранспорт воситаси. Бошланғич баҳоси — 9 964 000 сўм.
- 2006 йилда ишлаб чиқарилган, давлат рақами 10ВС739 бўлган «Дамас» русумли автотранспорт воситаси. Бошланғич баҳоси — 9 896 000 сўм.

Ушбу мулкларни суд ижрочилари иштирокида бевосита жойига чиқиб кўриш мумкин. Савдода қатнашиш учун харидорлар тўлов ҳужжатида мулк номи, ижро ҳужжати рақами ва санасини кўрсатган ҳолда объект бошланғич баҳосининг 10 фоизи миқдоридаги закалат пулини Ўзбекистон Банклари ассоциациясининг «Универсал биржа маркази» МЧЖнинг «Асака» банки «Автотранспорт» филиалининг «Альянс» мини банкидаги МФО 00417, СТИР 204325773, 20208000804234776001 ҳисоб рақамига тўлашлари ва савдодаги мулкларни сотиб олиш учун ариза топширишлари шарт. Савдода иштирок этиш учун топшириладиган аризалар ва закалат пулларини қабул қилиш савдодан бир кун олдин тўхтатилади.

Савдода қатнашиш тартиби ва шарт-шароитлари масалалари юзасидан қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин:

Тошкент ш., Шайхонтоҳур тумани, А. Хўжаев к., 1-уй. Тел.: 238-69-94, 238-69-93.

Лицензия DB001-000010.

1097В/1155

СУЛИНИНГ ХОСИЯТИ

Она заминимизда етиладиган ҳар бир ўсимликнинг ўзига хос хислат, хосияти бор. Шулардан бири сулидир. У озуқабоп ўсимлик ҳисобланади. Бўйи 50-170 сантиметргача боради. Май-июль ойларида гуллайди. Дони июнь-август ойларида пишиб етилади.

Билиб қўйган яхши

Сули таркибида оқсил, крахмал, мой, «В» гуруҳи дармондорилари, ўрни алмашмайдиган аминокислоталар бор. Халқ табобатида сулидан тайёрланган шўрва сил хасталигини даволашда қўл келади. Донининг қайнатмаси асалга аралаштирилса, мадорсиз беморларга қувват бахш этади. Донидан тайёрланган дамлама эса организмда моддалар алмашинувини яхшилайди.

Сули секин ва қийинчилик билан ҳазм бўлгани боис меъдага оғирлик қилади. Муҳаммад Ҳусайн Шерозийнинг ёзишича, лимон ёки беҳи қўшиб истеъмол қилинса, оғирлик меъдага тушмайди, унинг олдини олади. Бундан ташқари сулининг кўкиш ҳолидаги спиртли эритмаси қувватсизликда, ақлий чарчоқда, уйқусизликда фойда беради.

Сулидан 500 грамм олиб, 5 литр қайноқ сувда 3 соат милтиллатиб қайнатинг. Қуюқ ҳолга келгач, ҳар 200 миллиграмми ҳисобига 2 ош қошиқдан асал қўшинг ва яна қайнатинг. Бу малҳам кишини терлатади, юракнинг иш фаолиятини яхшилайди. Сули қайнатмасининг илиқ ҳолидаги бозилатмаси (компресс) 3 маҳал белга қўйилса, оғриқ чекинади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ, доришунос.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2008 йил 15 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 656. 26421 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 233-52-55; Котибият 233-10-28; Эълонлар 236-09-25.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда операторлар Жамшед Тоғаев ва Муҳаммадали Бегмуратов томонидан саҳифаланди.

t -Тижорат материали

МАНЗИЛИМИЗ:
100000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — У. Файзиева.
Навбатчи — О. Файзиев.
Мусаҳҳиҳ — М. Ёқубова.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.15 Топширилди — 22.50 1 2 3 4 5 6 8